

Pozměňovací návrh

Poslance MARTINA KOLOVRATNÍKA

**k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
(sněmovní tisk 326)**

PROBLEMATIKA OCHRANY DRÁHY – KÁCENÍ DŘEVIN

A. Bodové znění pozměňovacího návrhu

V článku I se za dosavadní novelizační bod 8 vkládá nový novelizační bod, který zní:

X. V § 10 se doplňují nové odstavce 3 až 5, které znějí:

„(3) Provozovatel dráhy odstraňuje a oklešťuje stromoví a jiné porosty ohrožující bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy anebo provozuschopnost dráhy v obvodu dráhy a v ochranném pásmu dráhy v případě, kdy tak po předchozím upozornění provozovatele dráhy neučinil jejich vlastník v přiměřené lhůtě a v rozsahu, které jsou stanoveny v tomto upozornění. Stromoví a jiné porosty, které při svém pádu mohou zasáhnout do průjezdného průřezu dráhy, jsou stromovím ohrožujícím bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy nebo provozuschopnost dráhy.

(4) Provozovatel dráhy je povinen při výkonu jeho práva podle odstavce 3 co nejvíce šetřit práv vlastníků a uživatelů dotčených nemovitostí a vstup na jejich nemovitosti jim předem oznámit. Po skončení prací je povinen uvést nemovitost do předchozího stavu, a není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu jejímu předchozímu účelu nebo způsobu užívání. Provozovatel dráhy je rovněž povinen na žádost vlastníka dotčené nemovitosti na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě.

(5) Byl-li vlastník nebo uživatel nemovitosti v důsledku výkonu práva provozovatele dráhy podle odstavce 3 omezen v obvyklém užívání nemovitosti nebo vznikla-li mu škoda, má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu; toto právo lze uplatnit u provozovatele dráhy do 2 let ode dne, kdy k omezení nebo vzniku škody došlo, jinak právo zaniká.“.

Následující novelizační body se v návaznosti na provedenou změnu přečíslojí.

B. Platné znění zákona č. 266/1994 Sb. s vyznačením navrhovaných změn

*Změny obsažené v pozměňovacím návrhu jsou vyznačeny **tučně** (nově vkládaný text) a ~~přeškrtnutým písmem~~ (rušený text) v textu dotčených ustanovení zákona č. 266/1994 Sb. ve znění sněmovního tisku č. 326.*

§ 10

Ochrana dráhy

(1) Vlastníci nemovité věci v sousedství dráhy jsou povinni strpět, aby na jejich pozemcích byla provedena nezbytná opatření k zabránění sesuvů půdy, padání kamenů, lavin a stromů nebo jejich částí, vznikne-li toto nebezpečí výstavbou nebo provozem dráhy nebo přírodními vlivy; vznikne-li toto nebezpečí z jednání těchto vlastníků, jsou povinni učinit

nezbytná opatření na svůj náklad. O rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a o tom, kdo je provede, rozhodne drážní správní úřad.

(2) Drážní správní úřad zjišťuje zdroje ohrožování dráhy a zdroje rušení drážního provozu na nich. Zjistí-li zdroj ohrožení jiný, než je uveden v odstavci 1, nařídí drážní správní úřad jeho provozovateli nebo vlastníku odstranění zdroje tohoto ohrožení. Nevyhoví-li provozovatel nebo vlastník zdroje ohrožení, drážní správní úřad rozhodne o odstranění zdroje ohrožení na jeho náklady.

(3) Provozovatel dráhy odstraňuje a oklešťuje stromoví a jiné porosty ohrožující bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy anebo provozuschopnost dráhy v obvodu dráhy a v ochranném pásmu dráhy v případě, kdy tak po předchozím upozornění provozovatele dráhy neučinil jejich vlastník v přiměřené lhůtě a v rozsahu, které jsou stanoveny v tomto upozornění. Stromoví a jiné porosty, které při svém pádu mohou zasáhnout do průjezdného průřezu dráhy, jsou stromovím ohrožujícím bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy nebo provozuschopnost dráhy.

(4) Provozovatel dráhy je povinen při výkonu jeho práva podle odstavce 3 co nejvíce šetřit práv vlastníků a uživatelů dotčených nemovitostí a vstup na jejich nemovitosti jim předem oznámit. Po skončení prací je povinen uvést nemovitost do předchozího stavu, a není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu jejímu předchozímu účelu nebo způsobu užívání. Provozovatel dráhy je rovněž povinen na žádost vlastníka dotčené nemovitosti na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě.

(5) Byl-li vlastník nebo uživatel nemovitosti v důsledku výkonu práva provozovatele dráhy podle odstavce 3 omezen v obvyklém užívání nemovitosti nebo vznikla-li mu škoda, má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu; toto právo lze uplatnit u provozovatele dráhy do 2 let ode dne, kdy k omezení nebo vzniku škody došlo, jinak právo zaniká.

Následující novelizační body se v návaznosti na provedenou změnu přechísľují.

C. Odůvodnění pozměňovacího návrhu

Pády stromů do železniční dráhy významně ohrožují provozuschopnost dráhy a bezpečnost a plynulost drážní dopravy (ohroženy jsou život a zdraví přepravovaných osob, jakož i vozidla dopravců a přepravovaný majetek). Ročně dochází k několika desítkám případů mimořádných událostí, jejichž příčinou je právě pád stromu do prostoru železniční dráhy. Důvodem pádu stromu na trať mohou být povětrnostní vlivy, vnitřní hniloba stromu, ale i jeho neudržování. Vlivem změn počasí dochází však stále častěji k pádu zdravých stromů do kolejiště. Klíčovým problémem při ochraně dráhy před padajícími stromy a jejich částmi je definice rizikových stromů.

Ze statistiky Českých drah vyplývá, že v roce 2014 došlo k pádu dřeviny do kolejiště a k mimořádným událostem celkem v 59 případech, v roce 2015 to bylo v 64 případech, v roce 2016 ve 45 případech a v roce 2017 až v 73 případech. Celkový počet spadlých stromů do kolejiště za roky 2014 až 2017 byl 669! Z tohoto celkového počtu pádů stromů do kolejiště bylo evidováno až 34 případů pádu stromu bezprostředně před jedoucím vlakem.

Navrhovaná úprava rizikových stromů umožňuje, aby vzrůst stromů v ochranném pásmu dráhy byl vyšší v závislosti od jejich vzdálenosti od tratě. Tím je tato navrhovaná právní úprava mnohem příznivější k zájmům ochrany přírody než kupříkladu úprava slovenská, která

striktně zakazuje v celém ochranném pásmu dráhy, bez ohledu na vzdálenost místa, v kterém strom roste, stromy vyšší než 3 metry. Průjezdny průřez je pak definován ve vyhlášce č. 177/1995 Sb., o stavebním a technickém řádu drah.

Škody způsobené dopravcům, jakož i škody způsobené na drážní infrastruktuře pádem stromu, kterým nelze předejít včasným zásahem provozovatele dráhy pro nedostatek jeho práv, jen více znevýhodňují drážní dopravu oproti ostatním dopravním modům, zejména dopravě silniční.

Ze shora uvedených důvodů a s cílem zefektivnit stávající právní úpravu umožňující kácení dřevin v režimu správního řízení vedeného Drážním úřadem (viz § 10 odst. 1 zákona o dráhách), se navrhuje do zákona o dráhách doplnit právo provozovatele dráhy odstraňovat a oklešťovat stromoví a jiné porosty ohrožující bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy anebo provozuschopnost dráhy. Obdobné právo je zakotveno ve prospěch provozovatele přenosové soustavy, výrobce plynu, provozovatele přepravní soustavy, provozovatele distribuční soustavy a provozovatele zásobníku plynu v ustanovení § 24 odst. 3 písm. g), § 57 odst. 1 písm. g), § 58 odst. 1 písm. f), § 59 odst. 1 písm. g) a § 60 odst. 1 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Nově doplňované právo provozovatele dráhy kácet dřeviny bude moci být uplatněno v mezích právní úpravy obsažené v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Aplikace tohoto zákona není právní úpravou nově navrhovanou pozměňovacím návrhem nijak vyloučena. Bude-li tedy v konkrétním případě stavem stromoví nebo jiného porostu *zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo bude-li hrozit škoda značného rozsahu*, bude provozovatel dráhy povinen následně do 15 dnů po odstranění nebo okleštění stromoví nebo jiného porostu v souladu s § 8 odst. 4 uvedeného zákona oznámit tuto skutečnost orgánu ochrany přírody. V ostatních případech bude provozovatel dráhy povinen zamýšlené kácení v souladu s § 8 odst. 2 uvedeného zákona písemně oznámit nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin. V daném případě odstraňování dřevin (za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze) však tak orgán ochrany přírody bude moci učinit jen na základě závazného stanoviska drážního správního úřadu.

Zároveň se navrhuje zakotvit do zákona o dráhách ustanovení poskytující ochranu vlastníkům a uživatelům dotčených nemovitostí. I v tomto případě jde o úpravu obdobnou právní úpravě obsažené v energetickém zákoně. Provozovatel dráhy bude moci přistoupit k odstranění či okleštění stromoví a jiných porostů rostoucích na soukromém pozemku pouze v případě, neučiní-li tak po jeho předchozí výzvě (ve které bude stanovena lhůta a rozsah nezbytného zákroku) sám jejich vlastník. Zároveň bude provozovatel dráhy při výkonu svého práva povinen co nejvíce šetřit práv vlastníků, ale i uživatelů dotčené nemovitosti. Vstup na cizí pozemek bude provozovatel dráhy povinen vlastníkovi dotčené nemovitosti včas předem oznámit. Po provedení potřebných prací bude dále provozovatel dráhy povinen uvést dotčené nemovitosti do původního stavu, případně do stavu odpovídajícího původnímu účelu nebo způsobu užívání. Požádá-li o to vlastník dotčené nemovitosti, bude dále provozovatel dráhy povinen na své náklady odstranit vzniklý klest a zbytky po těžbě.

Obdobně jako v energetickém zákoně se rovněž navrhuje zakotvit právo vlastníka dotčené nemovitosti na jednorázovou náhradu, vznikne-li mu v důsledku výkonu práva provozovatele dráhy škoda, nebo bude-li omezen v obvyklém užívání své nemovitosti. Právo na jednorázovou náhradu zanikne, nebude-li u provozovatele dráhy uplatněno do 2 let od vzniku škody nebo omezení.

V Pardubicích 7.5.2019

ing. Martin Kolovratník